

**«Ռեպո/Հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների
իրականացման ժամանակ ոչ պետական պարտատոմսերի (կորպորատիվ
արժեթղթերի) նկատմամբ կիրառվող չափանիշները**

- 1) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝
Կենտրոնական բանկ) «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում
գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի պարտատոմսը պետք է
բավարարի սույն հավելվածի 2) կետում նշված չափանիշներին և թույլատրված
լինի Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշմամբ,
- 2) «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման
համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսերը պետք է լինեն հաստատուն
կամ լողացող արժեկտրոնով կամ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր, ինչպես նաև
ապահովված հիփոթեքային կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթեր
(պարտատոմս), որոնք պետք է բավարարեն հետևյալ չափանիշներին.

**Ա. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների
իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսերը պետք է
ունենան հետևյալ հատկությունները.**

1. Պարտատոմսը պետք է.
 - 1.1 թողարկված լինի Հայաստանի Հանրապետությունում,
 - 1.2 թողարկված լինի Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության ներքո,
բացառությամբ վերազգային կազմակերպությունների կողմից թողարկված
պարտատոմսերի,
 - 1.3 թողարկված լինի հրապարակային տեղաբաշխման համար (public placement),
 - 1.4 ցուցակված լինի ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա բորսայի հիմնական կամ
երկրորդային ցուցակում: (Բացառությամբ այն դեպքի, երբ թողարկողի
գործունեության ժամկետը փոքր է հիմնական/երկրորդային ցուցակներում
ընդգրկման համար անհրաժեշտ նվազագույն ժամկետից: Այդ դեպքում
պարտատոմսը պետք է ընդգրկվի այլ ցուցակում),
 - 1.5 ունենա առնվազն երկու շուկա ստեղծող, որոնք կարգավորվող շուկայում
(ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա բորսայում) կկատարեն պարտատոմսի մասով
անընդհատ ողջամիտ գնանշում համաձայն բորսայի կանոնների:
2. Պարտատոմսը չպետք է.
 - 2.1 լինի այնպիսի պարտավորություն, որի կատարումը կախված է Մասնակցի
ֆինանսական վիճակից,

- 2.2 հանդիսանա որևէ այլ պարտատոմսի տրոհում՝ միայն արժեկտրոն, միայն անվանական արժեք կամ այլ համադրություն (strip, principle only, interest only),
- 2.3 թույլ տա թողարկողին կամ ներդրողին իրականացնել պարտատոմսի վաղաժամկետ մարում կամ նախապես հայտնի ամսաթվին, ոչ շուկայական պայմաններով հետգնում (թողարկողի կամ ներդրողի իրավունքով օպցիոն), բացառությամբ ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի դեպքում մայր գումարի՝ ժամկետից շուտ վճարման պայմանի (prepayment option):
3. Պարտատոմսի թողարկողը, շուկա ստեղծողը և վճարային գործակալը.
- 3.1 պետք է հիմնադրված լինեն Հայաստանի Հանրապետությունում: Այս չափանիշը թողարկողի տեսանկյունից չի տարածվում վերազգային կազմակերպությունների նկատմամբ,
- 3.2 չեն կարող փոխկապակցված լինել միմյանց հետ,
- 3.3 վճարային գործակալը պետք է լինի առևտրային բանկ կամ կենտրոնական դեպոզիտարիա: Վճարային գործակալը պարտավորվում է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացնել տեղեկատվություն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման և մայր գումարի մարման փաստի մասին տվյալ դրամական հոսքի վճարման մասին հայտարարված օրվա մինչև 14:00:
4. Պարտատոմսի արժույթը, անվանական ծավալը.
- 4.1 արժույթը պետք է լինի Հայաստանի Հանրապետության դրամ, ԱՄՆ դոլար կամ եվրո,
- 4.2 թողարկման պահին նվազագույն անվանական ծավալը պետք է լինի 500.000.000 ՀՀ դրամ կամ 1.000.000 ԱՄՆ դոլար կամ 1.000.000 եվրո,
- 4.3 մայր գումարը պետք է լինի ֆիքսված և ոչ պայմանական, բացառությամբ ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի: Մայր գումարը համարվում է ոչ պայմանական, եթե դրա վերադարձը կապված չէ որոշակի պայմանների կատարման հետ, ինչպես նաև մայր գումարի փոփոխությունը հնարավոր է միայն մասնակի կամ լրիվ մարման պարագայում:
5. Պարտատոմսի արժեկտրոնային տոկոսադրույքը, վճարման ժամանակահատվածները, օրերի պայմանականությունը.
- 5.1 արժեկտրոնային տոկոսադրույքը պետք է լինի անվանական, ոչ բացասական մեծություն,

- 5.2 արժեկտրոնների վճարման ժամանակահատվածները (փուլերը) պետք է լինեն կանոնավոր և վճարումները պետք է իրականացվեն կիսամյակային, եռամսյակային կամ ամսական պարբերականությամբ,
- 5.3 օրերի հաշվարկման պայմանականությունը պետք է լինի $\frac{Act}{Act}$, $\frac{Act}{360}$, $\frac{Act}{365}$ կամ $\frac{30}{360}$, որոնց մեկնաբանությունները տրված են հավելված 5.1-ում,
- 5.4 փուլի ընթացքում արժեկտրոնի կուտակումը իրականացվում է հավասարաչափ (հավելված 5.1 բանաձև (6)):
6. Պարտատոմսի արժեկտրոնների և մայր գումարի մարումները (վճարումները).
- 6.1 արժեկտրոնը պետք է վճարվի Հայաստանի Հանրապետության դրամով: Եթե պարտատոմսն արտարժույթով է, ապա պարտատոմսի արժեկտրոնի փոխարկման փոխարժեքը պետք է լինի արժեկտրոնի վճարման օրվա նախորդ աշխատանքային օրը Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքը,
- 6.2 մայր գումարի/արժեկտրոնների մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը (յուրաքանչյուր դրամական հոսքի համար) չպետք է տարբեր լինեն: Եթե պարտատոմսի մարման կամ արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային օր է (անկախ նրանից հայտարարված է բանկային օր, թե ոչ), այդ պարտատոմսի մարումը, արժեկտրոնի վճարումը պետք է կատարվի տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
- 6.3 կատարվում են այն անձանց, որոնք հանդիսանում են այդ պարտատոմսերի սեփականատեր/անվանատեր՝ պարտատոմսերի մարման օրվան և/կամ արժեկտրոնի վճարման օրվան նախորդող օրվա փակված ռեեստրի տվյալներով:

Բ. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական զեղչատոկոսային կամ հաստատուն արժեկտրոնով պարտատոմսերը (բացառությամբ ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

7. Դրամական հոսքերը պետք է հայտնի լինեն թողարկման պահին և պարտատոմսը չպետք է լինի մասնակի մարումներով,
8. 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար արժեկտրոնների վճարումները կատարվում են հավասար՝ (հավելված 5.1 բանաձև (7)):

9. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսերը (բացառությամբ ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

9. Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսը(ի).

9.1 չպետք է լինի մասնակի մարումներով,

9.2 վճարային գործակալը պարտավորվում է Կենտրոնական բանկ ներկայացնել լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի հաջորդ արժեկտրոնային փուլի համար վերասահմանված հղման դրույքը, արժեկտրոնի դրույքը և արժեկտրոնի չափը դրամական արտահայտությամբ արժեկտրոնի վերասահմանման օրը մինչև ժամը 14:00:

10. Արժեկտրոնի հղման դրույքը (reference rate) պետք է.

10.1 լինի հրապարակային, ձևավորված Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շուկայում, անընդհատ, ողջամիտ և մատչելի հնարավոր ներդրողներին: Հղման դրույքի արժույթը պետք է համընկնի լողացող պարտատոմսի արժույթի հետ,

10.2 առկա լինի առնվազն երկու հղման տոկոսադրույք՝ հիմնական և երկրորդային, որոնք չեն կարող փոփոխվել: Եթե հիմնական հղման դրույքը որևէ պատճառով դառնում է անհասանելի և անհնարին է դառնում լողացող արժեկտրոնի սահմանումը հաջորդ ժամանակահատվածի համար, ապա արժեկտրոնը հաջորդ ժամանակահատվածի համար սահմանվում է՝ հիմք ընդունելով երկրորդային հղման դրույքները՝ ըստ նախօրոք սահմանված առաջնայնության սկզբունքի:

11. Արժեկտրոնի դրույքի հաշվարկը, օրերի պայմանականությունը.

11.1 արժեկտրոնի դրույքը, հղման դրույքից կախված, պետք է վերասահմանվի արժեկտրոնի կուտակման ամսաթվից առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ, սակայն ոչ ավելի վաղ, քան հինգ աշխատանքային օր առաջ,

11.2 արժեկտրոնի դրույքի սահմանման նպատակով հղման դրույքին գումարվող մեծությունը՝ հղման դրույքի մարժան (Reset Margin-RM), պետք է լինի հաստատուն անվանական մեծություն և չի կարող փոփոխվել,

11.3 արժեկտրոնի հղման դրույքի օրերի հաշվարկման պայմանականությունը և զեղչման դրույքի օրերի հաշվարկման պայմանականությունը պետք է լինեն նույնը,

11.4 արժեկտրոնային դրույքը պետք է ունենա հետևյալ կառուցվածքը՝

Արժեկտրոնային դրույք^{Լոյս} = հղման դրույք + հղման դրույքի մարժա:

Արժեկտրոնային դրույքի հաշվարկման բանաձևը չպետք է փոխվի պարտատոմսի ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ պարտատոմսի ազդագրով նախատեսված արժեկտրոնի ոչ բացասական նվազագույն մեծության սահմանման դեպքի,

- 11.5 արժեկտրոնները որոշվում են ազդագրով սահմանված արժեկտրոնային ժամանակահատվածներին և պարտատոմսի՝ օրերի հաշվարկման պայմանականությանը համապատասխան:

Դ. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերը, ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

12. Պարտատոմսի հիմքում ընկած ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները պետք է.

12.1 լինեն հաստատուն տոկոսադրույքով, ստատիկ զամբյուղի դեպքում՝ դրամական հոսքերի վճարումները պետք է իրականացվեն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունից ոչ պակաս հաճախականությամբ,

12.2 վարկերի պարագայում ապահովված լինեն առաջնային ապահովության առարկայով,

12.3 պարտատոմսի թողարկման պահին յուրաքանչյուր վարկի համար վարկեր/գրավ հարաբերակցությունը պետք է լինի առավելագույնը 70%,

12.4 ունենան ազդագրով նախատեսված դրամական զուտ հոսքերի (նվազեցված միջնորդավճարների չափով)՝ պարտատոմսի գնից բարձր ներկա արժեք: Ընդ որում՝ վերոնշյալ ներկա արժեքը պետք է հաշվարկված լինի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների այն դրամական հոսքերի համար, որոնց վճարումը կատարվում է մինչև պարտատոմսի մարումը,

12.5 վարկերի պարագայում՝ լինեն տրամադրված ՀՀ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կամ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց,

12.6 վարկերի պարագայում՝ տրամադրված լինեն տարբեր վարկառուների (չկրկնվող, ունիկալ վարկառուներ),

12.7 պարտատոմսի սեփականատերերը պետք է ունենան ակտիվների նկատմամբ առաջնային պահանջի իրավունք,

12.8 ապահովման միջոցների կշիռը թողարկողի ակտիվներում չպետք է գերազանցի 5%-ը,

12.9 դրամական հոսքերից առաջացած ավելցուկային (բաշխման չենթակա) միջոցները պետք է ներդրվեն ՀՀ պետական պարտատոմսերում, ՀՀ առևտրային բանկերում ցապահանջ ավանդներում, ինչպես նաև AA (Aa2) և բարձր վարկանիշ ունեցող վերազգային կազմակերպությունների և պետությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերում, ընդ որում՝ ներդրումային գործընթացում պետք է հաշվի առնվի պարտատոմսի արժեկտրոնների մարումների գրաֆիկը վերաներդրման, տոկոսադրույքի և այլ ռիսկերի տեսանկյունից: Ապահովման միջոց հանդիսացող վարկի վաղաժամ մարման պարագայում այդ վարկը կարող է փոխարինվել նույն տեսակի վարկով:

13. Պարտատոմսի հիմքում ընկած, ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները չպետք է.

13.1 ներառեն այլ արժեթղթավորումների տրանշեր, սինթետիկ արժեթղթեր կամ համանման պահանջներ,

13.2 ներառեն սուբորդինացված տրանշեր ունեցող կառուցվածքներ, սինդիկացված վարկեր,

13.3 հանդիսանան վերաձևակերպման և/կամ ֆակտորինգի առարկա,

13.4 թողարկման պահին խոշորագույն մեկ վարկի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 5%-ը,

13.5 թողարկման պահին վարկերի պարագայում՝ քանակը չպետք է փոքր լինի 50-ից,

13.6 որևէ ձևով փոխկապակցված լինեն Մասնակցի հետ,

13.7 դինամիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի դեպքում՝ լինեն, համաձայն Կենտրոնական բանկի խորհրդի 23.04.99թ թիվ 63 որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգի», հսկվող, ոչ ստանդարտ, կասկածելի, անհուսալի դասակարգված, իսկ առկա ակտիվների դասակարգման դեպքում դասակարգված ակտիվները պետք է փոխարինվեն ստանդարտ դասակարգված ակտիվներով:

14. Պարտատոմսը պետք է.

14.1 ունենա վարկային գրավչության առնվազն 2 տեսակ,

14.2 թողարկված լինի իր հիմքում ընկած ակտիվների (pool) առանձնացումից հետո,

14.3 յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար վճարի հավասարաչափ արժեկտրոն՝ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց (հավելված 5.2 բանաձև (7)),

15. Պարտատոմսը չպետք է.

- 15.1 տեղաբաշխման պահին կենտրոնացված լինի երկուսից պակաս ներդրողների մոտ,
- 15.2 ունենա ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների արժույթից տարբեր արժույթ,
- 15.3 ունենա մասնակի մարումների վճարումներ մայր գումարի և/կամ արժեկտրոնների վճարման հայտարարված ամսաթվերից տարբեր ամսաթվերին:

Ե. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական՝ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերը, ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

16. Պարտատոմսի հիմքում ընկած ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները պետք է.

- 16.1 չլինեն սպառողական վարկեր և առնվազն 80%-ը լինեն համասեռ,
- 16.2 16.1 կետին չբավարարելու պարագայում լինեն միայն պարտատոմսեր, ընդ որում՝ միայն պարտատոմսերով ապահովված լինելու պարագայում՝ պարտատոմսը պետք է ունենա «Ֆիթ» և/կամ «Ստանդարտընդփուրզ» (և/կամ «Մուդիզ») միջազգային վարկանշային գործակալությունների կողմից շնորհված ՀՀ միջազգային վարկանիշից մեկ դաս ցածր վարկանիշից ոչ ցածր վարկանիշ (սակայն ոչ ցածր, քան C(Ca) վարկանիշը),
- 16.3 լինեն հաստատուն տոկոսադրույքով, դրամական հոսքերի վճարումները պետք է իրականացվեն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունից ոչ պակաս հաճախականությամբ,
- 16.4 վարկերի պարագայում ապահովված լինեն առաջնային ապահովության առարկայով,
- 16.5 յուրաքանչյուր վարկի համար վարկեր/գրավ հարաբերակցությունը պետք է լինի առավելագույնը 70%,
- 16.6 ունենան ազդագրով նախատեսված դրամական զուտ հոսքերի (նվազեցված միջնորդավճարների չափով)՝ պարտատոմսի գնից բարձր ներկա արժեք: Ընդ որում՝ վերոնշյալ ներկա արժեքը պետք է հաշվարկված լինի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների այն դրամական հոսքերի համար, որոնց վճարումը կատարվում է մինչև պարտատոմսի մարումը,
- 16.7 վարկերի պարագայում՝ լինեն տրամադրված ՀՀ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կամ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց,

- պարտատոմսերի պարագայում՝ թողարկված լինեն Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կողմից,
- 16.8 վարկերի պարագայում՝ տրամադրված լինեն տարբեր վարկառուների (չկրկնվող, ունիկալ վարկառուներ), պարտատոմսերի պարագայում՝ թողարկված լինեն տարբեր, միմյանց հետ չփոխկապակցված թողարկողների կողմից,
- 16.9 պարտատոմսի սեփականատերերը պետք է ունենան ակտիվների նկատմամբ առաջնային պահանջի իրավունք,
- 16.10 արժեթղթավորման հիմնադրամին վաճառված լինեն առնվազն 5 նախաձեռնողների կողմից, ընդ որում՝ մեկ նախաձեռնողի կշիռը չպետք է գերազանցի 20%-ը,
- 16.11 թողարկման պահին յուրաքանչյուր նախաձեռնողի մասնակցությունը ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին չպետք է լինի ավելին, քան այդ կազմակերպության ակտիվների 5%-ը,
- 16.12 դրամական հոսքերից առաջացած ավելցուկային (բաշխման չենթակա) միջոցները պետք է ներդրվեն ՀՀ պետական պարտատոմսերում, ՀՀ առևտրային բանկերում ցպահանջ ավանդներում, ինչպես նաև AA (Aa2) և բարձր վարկանիշ ունեցող վերազգային կազմակերպությունների և պետությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերում, ընդ որում՝ ներդրումային գործընթացում պետք է հաշվի առնվի պարտատոմսի արժեկտրոնների մարումների գրաֆիկը վերաներդրման, տոկոսադրույքի և այլ ռիսկի տեսանկյունից,
17. Պարտատոմսի հիմքում ընկած, ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները չպետք է.
- 17.1 ներառեն այլ արժեթղթավորումների տրանշեր, սինթետիկ արժեթղթեր կամ համանման պահանջներ, սվոփներ կամ այլ ածանցյալ գործիքներ,
- 17.2 ներառեն սուբորդինացված տրանշեր ունեցող կառուցվածքներ, սինդիկացված վարկեր,
- 17.3 հանդիսանան վերաձևակերպման և/կամ ֆակտորինգի առարկա,
- 17.4 թողարկման պահին խոշորագույն մեկ վարկի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 5%-ը: Խոշորագույն մեկ պարտատոմսի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 25%-ը,
- 17.5 թողարկման պահին վարկերի պարագայում՝ քանակը չպետք է փոքր լինի 50-ից, պարտատոմսերի պարագայում՝ 5-ից,
- 17.6 որևէ ձևով փոխկապակցված լինեն Մասնակցի հետ:
18. Պարտատոմսը պետք է.
- 18.1 ունենա վարկային գրավչության առնվազն 2 տեսակ,

- 18.2 թողարկված լինի իր հիմքում ընկած ակտիվների առանձնացումից հետո,
- 18.3 յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար վճարի հավասարաչափ արժեկտրոն՝ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց (հավելված 5.2 բանաձև (7)),

19. Պարտատոմսը չպետք է.

- 19.1 տեղաբաշխման պահին կենտրոնացված լինի երկուսից պակաս ներդրողների մոտ,
- 19.2 լինի սուբորդինացված տրանշ,
- 19.3 ունենա դրամական հոսքեր, որոնք ուղղակիորեն ծագում են այդ պարտատոմսի թողարկած արժեթղթավորման հիմնադրամից, վարկերի սկզբնական տրամադրողներից,
- 19.4 ունենա ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների արժույթից տարբեր արժույթ,
- 19.5 ունենա մասնակի մարումների վճարումներ մայր գումարի և/կամ արժեկտրոնների վճարման հայտարարված ամսաթվերից տարբեր ամսաթվերին:

3) Սույն հավելվածի Դ. և Ե. կետերում ներկայացված դրույթների մասով համապատասխանությունը պետք է առնվազն արժեկտրոնների վճարման հաճախականությամբ մոնիթորինգի ենթարկվի մոնիթորինգ իրականացնող անձի կողմից: Սույն հավելվածի իմաստով մոնիթորինգ իրականացնող անձը թողարկողի, շուկա ստեղծողի, վճարային գործակալի հետ փոխկապակցվածություն չունեցող, ՀՀ տարածքում գործող աուդիտորական ընկերություն է, որն իրականացնում է պարտատոմսերի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների՝ ազդագրին և/կամ նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխանության պարբերական ստուգում: Մոնիթորինգի արդյունքները պետք է հրապարակվեն և/կամ տրամադրվեն Կենտրոնական բանկին արժեկտրոնի վճարումից ոչ պակաս, քան 5 օր առաջ:

4) Ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի թողարկողը և/կամ վճարային գործակալը և/կամ մոնիթորինգ իրականացնող անձը պետք է ամսական պարբերականությամբ հրապարակեն պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների մասին տեղեկատվություն, որն ընդգրկում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալ ցուցանիշներով.

- I. պարտատոմսի մնացորդային արժեքի և սկզբնական անվանական արժեքի հարաբերություն,
- II. կանխավճարային գործակից,

- III. պարտատոմսի մասով դրամական հոսքերի չվճարումների մասին տեղեկատվություն,
- IV. ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների միջին կշռված ժամկետայնություն,
- V. ապահովման միջոցներում առկա վարկերի վարկեր/գրավ հարաբերակցության առավելագույն ցուցանիշը,
- VI. պարտատոմսի մնացորդային արժեք/ապահովման միջոցներ ցուցանիշը,
- VII. ապահովման միջոցներում դասակարգված վարկեր (չաշխատող վարկեր)/ապահովման միջոցներ ցուցանիշը,
- VIII. վարկերի միջին կշռված տարիքը:

5) Յուրաքանչյուր պարտատոմսի համար պետք է առկա լինի հետևյալ տեղեկատվությունը.

- ա. թողարկողի անվանումը,
- բ. վճարային գործակալի անվանումը,
- գ. մոնիթորինգ իրականացնող անձի անվանումը (ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի համար),
- դ. տարբերակիչ ծածկագիրը,
- ե. վճարային գործակալի, շուկա ստեղծողների և մոնիթորինգ իրականացնող անձի միջև կնքված պայմանագրերի կրկնօրինակները,
- զ. պարտատոմսի ազդագիր, որտեղ ներկայացված է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- I. պարտատոմսի տեսակը,
- II. պարտատոմսի արժույթը,
- III. պարտատոմսերի քանակը (հատերով) և մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը, եթե թողարկումը ծավալային չէ,
- IV. ծավալային պարտատոմսերի համար գնման նվազագույն ծավալը, քայլի չափը (առկայության դեպքում) և թողարկման ծավալը,
- V. պարտատոմսի թողարկման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- VI. առաջին արժեկտրոնի կուտակման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- VII. պարտատոմսի տեղաբաշխման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- VIII. առաջին արժեկտրոնի մարման (վճարման) ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- IX. պարտատոմսի մարման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- X. արժեկտրոնի մարման (վճարման) հաճախականությունը ,
- XI. արժեկտրոնային տոկոսադրույքը (%),
- XII. օրերի հաշվարկման պայմանականությունը:

- 6) Պարտատոմսը չի կարող ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի լինել ազդագրով հայտարարված մարման ամսաթվից հետո: «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսերի՝ սույն հավելվածին չհամապատասխանելու պարագայում ոչ պետական պարտատոմսը համարվում է Կենտրոնական բանկի «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ոչ ընդունելի:

**Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի պարտատոմսի
գնի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների ստացման և հաշվարկման
մեթոդաբանություն**

1. Հրապարակային, ողջամիտ գնային աղբյուրի առկայության դեպքում Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի պետական արտարժույթային և ոչ պետական պարտատոմսի գինը և/կամ եկամտաբերությունը և/կամ ուղենիշի նկատմամբ գնանշման պարագայում՝ դրա բաղադրիչը (սպրեդը, լողացող արժեկտրոնի դեպքում դիսկոնտավորման մարժան) վերցվում է տվյալ աղբյուրից,
 - 1.1. ՀՀ պետական արտարժույթային պարտատոմսի գնի հաշվարկման համար եկամտաբերությունը վերցվում է «Bloomberg» համակարգից,
 - 1.2. ոչ պետական պարտատոմսի համար գին է վերցվում շուկա ստեղծողների կողմից կարգավորվող շուկայում (ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա բորսայում) իրականացված անընդհատ գնանշումների որոշակի մեթոդաբանությամբ հաշվարկված միջին արժեքը,
 - 1.3. հրապարակային գնային աղբյուրից ստացված տվյալների՝ Կենտրոնական բանկի հիմնավոր կարծիքով շուկայական միջավայրից էական շեղման պարագայում ոչ պետական պարտատոմսի գնի հաշվարկը կարող է կատարվել Կենտրոնական բանկի կողմից՝ համաձայն սույն հավելվածում ներկայացված մեթոդաբանության:
2. Հրապարակային, ողջամիտ գնային աղբյուրի բացակայության դեպքում Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի պետական արտարժույթային և ոչ պետական պարտատոմսի գինը և/կամ եկամտաբերությունը և/կամ ուղենիշի նկատմամբ գնանշման պարագայում՝ դրա բաղադրիչը (սպրեդը, լողացող արժեկտրոնի դեպքում դիսկոնտավորման մարժան), ինչպես նաև ՀՀ դրամով թողարկված ՀՀ պետական զեղչատոկոսային կամ արժեկտրոնային (առանց մասնակի մարումների) պարտատոմսի գինը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վարչության կողմից,
 - 2.1. ՀՀ դրամով թողարկված ՀՀ պետական զեղչատոկոսային կամ արժեկտրոնային պարտատոմսի գինը հաշվարկվում է պետական պարտատոմսերի համապատասխան եկամտաբերության կորից՝ ըստ «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի կառուցման կարգի»,
 - 2.2. ոչ պետական պարտատոմսերի համար մինչև մարում եկամտաբերությունը (կամ զեղչման դրույքը) հաշվարկվում է որպես ուղենշային կորի (տոկոսադրույքի) և սպրեդի գումար:

3. Ոչ պետական պարտատոմսերի ուղենշային կորը (տոկոսադրույքը) և սպրեդը.
- 3.1. ուղենշային կորի (տոկոսադրույքի) և սպրեդի վերաբերյալ ՀՀ ԿԲ նախագահի կամ ՀՀ ԿԲ խորհրդի առանձին կարգադրության առկայության դեպքում՝ պարտատոմսի գինը հաշվարկվում է ըստ կարգադրության մեջ նշված ցուցանիշների,
- 3.2. թողարկման պահին ձևավորված ողջամիտ եկամտաբերության և պետական ուղենշային կորի նկատմամբ ողջամիտ սպրեդի առկայության դեպքում՝ գնի հաշվարկման գործընթացում որպես սպրեդ է վերցվում թողարկման պահին ձևավորված սպրեդը, իսկ որպես ուղենշային կոր՝ պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության համապատասխան կորը (բանաձև (8)),
- ողջամիտ ուղենշային կորի բացակայության դեպքում՝ ուղենշային տոկոսադրույք է վերցվում թողարկման պահին ձևավորված մինչև մարում եկամտաբերությունը (կամ զեղչման դրույքը, կամ դրա բաղադրիչը),
 - ողջամիտ սպրեդի բացակայության դեպքում՝ սպրեդի մակարդակը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վարչության կողմից,
- 3.3. թողարկման օրվան հաջորդող օրերի համար պարտատոմսի գնի հաշվարկն իրականացվում է՝ անփոփոխ թողնելով ուղենշային կորը (տոկոսադրույքը),
- 3.4. թողարկման օրվան հաջորդող օրերի համար պարտատոմսի գնի հաշվարկն իրականացվում է անփոփոխ թողնելով սպրեդը.
- սպրեդը վերանայվում է թողարկողի վարկունակության կամ այլ նշանակալի գործոնի փոփոխության վերաբերյալ հավաստի տեղեկատվության առկայության դեպքում:
4. Պարտատոմսի գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց հաշվարկվում է թողարկման արժույթով,
- 4.1. եթե պարտատոմսի ժամկետայնությունը թողարկման պահին գերազանցում է 1 տարին և այն արժեկտրոն չի վճարում, ապա գինը հաշվարկվում է (2) բանաձևով՝ տարեկան արժեկտրոնի դրույքը վերցնելով զրո, իսկ վճարվելիք արժեկտրոնների քանակը՝ N -ը, մեկ,
- 4.2. հաշվի առնվելով աշխատանքային օրերի պայմանականությունը (business day convention), արժեկտրոնի հաշվարկման և վճարման պայմանականությունները (coupon calculation period, coupon payment date), տոնական և հիշատակի օրերը՝ սահմանված «Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերի մասին» ՀՀ օրենքով, ինչպես նաև տաղավար տոները՝ սահմանված «Աշխատանքային օրերը տեղափոխելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշմամբ՝
- զեղչատոկոսային պարտատոմսի դեպքում՝ մարման օրը փոխարինվում է անվանական արժեքի վճարման օրով,
 - արժեկտրոնային պարտատոմսի դեպքում՝ ճշգրտումն իրականացվում է այն դեպքում, երբ պարտատոմսի մարմանը մնացել է մեկ արժեկտրոնային փուլ. մարման օրը փոխարինվում է անվանական արժեքի վճարման օրով,

4.3. պարտատոմսի գնի հաշվարկման համար կիրառվող մինչև մարում եկամտաբերությունը (զեղչման դրույքը կամ դրա բաղադրիչը) կլորացվում է 4 նիշի ճշտությամբ՝ թվաբանական կանոնների համաձայն:

5. Պարտատոմսի՝ ՀՀ դրամով արտահայտված ամբողջ գինը ոչ ամբողջական մասով կլորացվում է 7 նիշի, իսկ արժեկտրոնը՝ 2 նիշի ճշտությամբ՝ թվաբանական կանոնների համաձայն,

5.1. արտարժույթային պարտատոմսի դեպքում պարտատոմսի դրամային գինը հաշվարկվում է որպես արտարժույթով 100 միավոր անվանական արժեքի համապատասխան գնի և նախորդ օրվա՝ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքի արտադրյալ:

6. Պարտատոմսի գնի հաշվարկը.

6.1. մինչև 1 տարի ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսի գինը՝ P , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$P = \frac{100}{1 + \frac{y}{100} \times t_d} \quad (1)$$

6.2. հաստատուն արժեկտրոնով, առանց մասնակի մարումների և հայտնի դրամական հոսքերով պարտատոմսի լրիվ գինը՝ DP , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 \times f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 \times f}\right)^{N-1+\tau}} \quad (2)$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC} \quad (2.1)$$

6.3. լողացող արժեկտրոնով, առանց մասնակի մարումների և օպցիոնների պարտատոմսի լրիվ գինը՝ PF , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$PF = \sum_{i=1}^N \frac{100 \times (I_{i-1} + RM) \times (T_i - T_{i-1}) \times \frac{1}{FDCC}}{\prod_{k=1}^i D_k} + \frac{100}{\prod_{k=1}^N D_k} \quad (3)$$

$$D_1 = 1 + \frac{1}{DCC} \times DSN \times (r + DM) \quad (3.1)$$

$$D_k = 1 + \frac{1}{FDCC} \times (T_k - T_{k-1}) \times (I_{k-1} + DM), k \neq 1 \quad (3.2)$$

6.4. ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի (պարտատոմսերի) լրիվ գինը՝ PM , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$PM = \sum_{i=1}^N \frac{CF_i}{(1 + k_i)^{i-1+\tau}} \quad (4)$$

7. Պարտատոմսի արժեկտրոնների կուտակման, վճարման և մինչև մարում մնացած ժամանակահատվածի հաշվարկը.

7.1. անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ըստ պայմանականությունների՝

Հ/հ	Պայմանականություն	Տեղեկատվություն
	1.	2.
1.	$\frac{ACT}{ACT}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D1M1Y1$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
2.	$\frac{ACT}{360}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC = 360/f$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
3.	$\frac{ACT}{365}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC = 365/f$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
4.	$\frac{30}{360}$	$DCS = 360 \times (Y2 - Y1) + 30 \times (M2 - M1) + D2 - D1,$
		եթե $D1(D2) = 31$, ապա $D1(D2) = 30$
		$DCC = 360/f$
		$DSN = 360 \times (Y3 - Y2) + 30 \times (M3 - M2) + D3 - D2,$ եթե $D2(D3) = 31$, ապա $D2(D3) = 30$

7.2. մինչև մարում մնացած ժամկետայնության հաշվարկը.

արժեկտրոնային պարտատոմսերի տարիներով արտահայտված ժամկետայնությունները՝ t , հաշվարկվում են, ըստ համապատասխան պայմանականության, հետևյալ բանաձևով՝

$$t = \frac{(N - 1) + \min\left(1, \frac{DSN}{DCC}\right)}{f} \quad (5)$$

Զեղչատոկոսային պարտատոմսերի դեպքում՝ t_d հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$t_d = \frac{DSN}{DCC} \quad (5.1)$$

7.3. արժեկտրոնի կուտակումը.

արժեկտրոնային պարտատոմսի համար արժեկտրոնի փուլի ընթացքում իրականացվում է արժեկտրոնի հավասարաչափ կուտակում. AI -ն պայմանական 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$AI = \frac{C}{f} \times \frac{DCS}{DCC} \quad (6)$$

7.4. հաստատուն արժեկտրոնով պարտատոմսի համար արժեկտրոնի վճարումը՝ PC, յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար պետք է իրականացվի հավասարաչափ հետևյալ բանաձևով.

$$PC = \frac{C}{f} \quad (7)$$

8. Մինչև մարում եկամտաբերությունը (զեղչման դրույքը).

8.1. ուղենշային կորի (տոկոսադրույքի) նկատմամբ գնանշման դեպքում՝ մինչև մարում եկամտաբերությունը կամ դրամական հոսքի զեղչման տոկոսադրույքը բաժանվում է երկու բաղադրիչի՝

$$y \text{ (կամ } k) = \text{curve} + \text{spread} \quad (8)$$

8.2. ուղենշային կորի նկատմամբ գնանշման դեպքում՝ տոկոսադրույքների ինտերպոլացիան իրականացվում է գծային մեթոդով.

$$y(t) = y_i + \frac{t - t_i}{t_{i+1} - t_i} (y_{i+1} - y_i) \quad (9)$$

Հավելվածում ներկայացված նշանակումների բացատրությունները.

y	Մինչև մարում եկամտաբերություն (անվանական մեծություն)
f	Արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է, զեղչատոկոսային պարտատոմսի համար վերցվում է 1
N	Գործարքի կատարման օրվա դրությամբ վճարվելիք արժեկտրոնների քանակ
C	Տարեկան արժեկտրոն 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց,
I_i	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի արժեկտրոնի հղման դրույք, ընթացիկ օրվա դրությամբ արժեկտրոնների հաշվարկման համար անհրաժեշտ հղման դրույքների անհայտ մեծությունները՝ I, վերցվում են հավասար՝ հայտարարված հղման դրույքի պարամետրերին համապատասխանող՝ ընթացիկ տվյալին
RM	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի արժեկտրոնի հղման դրույքի մարժա
DM	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի դիկոնտավորման մարժա
T_i – T_{i-1}	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի i-րդ արժեկտրոնի փուլի օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
FDCC	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի տարվա օրերի քանակը համապատասխան պայմանականության դեպքում (կիրառվում է զեղչատոկոսային պարտատոմսի սկզբունքով)
r	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի մինչև առաջին արժեկտրոնի վճարման օրվա համապատասխան եկամտաբերության կորի համապատասխան ժամկետայնության ինտերպոլացված տոկոսադրույք
D_i	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի դիսկոնտավորման գործակից
CF	Ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի (պարտատոմսերի) դրամական հոսք
k_i	Ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի

	(պարտատոմսերի) տվյալ դրամական հոսքի զեղչման տոկոսադրույք
DCS	Գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
DSN	Գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
DCC	Փուլի օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
D2M2Y2	Գործարքի կատարման ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
D1M1Y1	Գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
D3M3Y3	Գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
curve	Թողարկման պահին պետական պարտատոմսերի համապատասխան եկամտաբերության կորի համապատասխան ժամկետայնության ինտերպոլացված տոկոսադրույք: Չեղչատոկոսային պարտատոմսերի դեպքում դիտարկում է պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի կորը, արժեկտրոնային պարտատոմսերի դեպքում՝ պետական պարտատոմսերի մինչև մարում եկամտաբերության կորը, իսկ ապահովված հիփոթեքային և/կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի (պարտատոմսերի) և այն դեպքում, երբ հայտնի դրամական հոսքով պարտատոմսի ժամկետայնությունը թողարկման պահին գերազանցում է 1 տարին և այն արժեկտրոն չի վճարում՝ պետական պարտատոմսերի սփոթ տոկոսադրույքների կորը: Ուղենիշային կորի բացակայության դեպքում թողարկման պահին ձևավորված մինչև մարում եկամտաբերություն (զեղչման դրույք): Եթե պարտատոմսի օրերի հաշվարկման պայմանականությունը/կուտակման հաճախականությունը տարբերվում է պետական պարտատոմսերի համապատասխան կորի օրերի հաշվարկման պայմանականությունից/կուտակման հաճախականությունից, ապա գնանշման համար օգտագործվում է ճշգրտված եկամտաբերության կորը
spread	Ուղենիշային կորի (տոկոսադրույքի) նկատմամբ սպրեդ
t_i, t_{i+1}	Տոկոսադրույքների ինտերպոլացիայի ժամկետայնություններ, ընդ որում $t_i < t_{i+1}$
$y_{i+1}, y_i, y(t)$	Տոկոսադրույքների ինտերպոլացիայի ժամկետայնություններին համապատասխան տոկոսադրույքներ (մինչև մարում եկամտաբերություն կամ սփոթ)
t	Պարտատոմսերի՝ տարիներով արտահայտված ժամկետայնությունն է, որի համար հաշվարկվում է ինտերպոլացված տոկոսադրույքը, ընդ որում $t_i < t < t_{i+1}$: Երբ t մեծ (փոքր) է ամենամեծ (ամենափոքր) ժամկետայնությունից, իրականացվում է էքստրապոլացիա՝ վերցնելով $t_{i+1}(t)$ ամենամեծ (ամենափոքր) ժամկետայնությունը, որի արդյունքում $t > t_{i+1} (t < t_i)$: